



POLOPOUŠŤ MEZI BOROVÝMI LESY



Národní přírodní památka Váté písky se rozkládá v délce 5,5 km po obou stranách železniční trati mezi Rohatcem a Bzencem-Přívozem. Původně bezlesé travnaté území bylo na konci doby ledové postupně pokryto písky, které sem byly navátý silnými větry z teras nedaleké řeky Moravy. Vytvořily se tak 10 až 30 metrů silné nánosy písku, na kterých vznikl porost dubových lesů. Během 18. století lidé kácením lesů a následnou pastvou písek uvolnili, písčné duny se rozšiřovaly a docházelo k písčným bouřím – místu se začalo říkat **Moravská Sahara**.

K obnově zpusťšených lesů došlo díky nadlesnímu **Janu Bedřichu Bechtelovi**, který od roku 1825 začal pusté písčiny vhodně osazovat borovicemi. Přes počáteční nezdary se osvědčila metoda polaření – využívání lesní půdy k pěstování zemědělských plodin. Spolu se sazenicemi borovic byly pěstovány i brambory, čímž se zlepšila kvalita půdy a také podmínky pro další růst borovic. Do roku 1849 bylo spotřebováno přes 4,5 milionu semenáčků borovice lesní.

K uchování dnešního nanejvýš 60 metrů širokého pásu nezalesněných písčin došlo z ryze praktických důvodů. Po obou stranách železniční trati z Vídně do Krakova se muselo v minulosti udržovat protipožární pásmo, aby jiskry z projíždějících parních lokomotiv nezpůsobovaly požáry. Do dnešních dnů se tak dochovalo unikátní místo, které bylo v roce 1992 vyhlášeno národní přírodní památkou a zařadilo se mezi evropsky významné lokality.



Váté písky se staly domovem vzácných druhů rostlin a živočichů přizpůsobených extrémním podmínkám – nedostatku vody, velkým teplotním rozdílům a půdě chudé na živiny. Významný je výskyt pavouka stepníka rudého nebo naší největší ještěrky zelené. Roste zde chráněný kavyl písčný – tráva, která zaujme dlouhými chlupatými „vousy“. Unikátní písčomilná rostlinná společenstva ukrývá také přírodní památka **Vojenské cvičiště**. Je jednou z posledních otevřených jihomoravských písčin a představuje cennou lokalitu chráněných druhů hmyzu.



Výjimečnou oblastí, která se nachází jižně od Vátých písčů, je **neregulovaný úsek řeky Moravy**. Řeka dostala volný prostor a protéká zde bez lidského zásahu - díky tomu se zachovaly její přírodní zákruty (meandry). Písčité pláže Moravy se staly hnízdištěm vzácných druhů ptáků. Zvláště v době hnízdění, tedy zhruba od jara do poloviny letních prázdnin, je zastavování na plážích nežádoucí. Území je chráněno jako přírodní památka pod názvem **Osypané břehy** a je součástí ptačí oblasti Bzenecká Doubrava - Strážnické Pomoraví.



NAUČNÁ STEZKA VÁTÉ PÍSKY začíná u Bechtelova pomníku ve čtvrti Bzenec-Přívoz. Stezka Lesů ČR se věnuje tématu lesnictví a končí u dobývacího prostoru pískovny (4 km), kde je odhalena síla zdejšího písčného podloží. Pohyb v této oblasti je však omezen – do dobývacího prostoru je vstup zakázán! *Zkrácená stezka momentálně čeká na úpravu.*

Doprava:

- autobusová zastávka Bzenec-Přívoz (směr Strážnice, cca 10 min z nám. Svobody)
- vlaková zastávka Bzenec-Přívoz (směr Břeclav, přestup Moravský Písek, cca 12 min)
- autem po silnici II. třídy č. 426 směr Strážnice (cca 5 km). Parkování možné u Bechtelova pomníku (před železničním mostem je odbočka vpravo na vedlejší komunikaci).

Pěší turistika:

Z centra města vede do Bzenec-Přívozu modře značená turistická trasa, která od žel. stanice Přívoz (6,5 km) dále pokračuje do Veselí nad Moravou (9,5 km).

Žlutě značená trasa vede od rozcestí U Tří májů (5,5 km) k bývalému lignitovému dolu Littner (1,5 km, dnes průchozí turistická základna). Právě v této oblasti propukl 24.5.2012 jeden z největších lesních požárů v ČR. Písčité a suchý terén v kombinaci se silným větrem vedl k rychlému šíření požáru, který zasáhl na 160 ha lesa a vyžádal si nasazení 201 jednotek (téměř 1500 hasičů). Škoda přesáhla 27 milionů korun.

Zeleně značená trasa vede od Littneru do Vracova (5 km) a na druhou stranu do Rohatce (8 km) kolem **Žilkova dubu**. Tento památný strom měl k ukrývání své kořisti využívat loupežník Žilka. Při svém dopadení se zdárně ukrýval v koruně dubu před výstřely vojáků. Osudným se mu však stal olověný knoflík, kterým si nabil zbraň jeden z vojáků. Strom před pár lety bohužel uschnul a je jen otázkou času, kdy se i legenda stane legendou...



Bzeneckou Doubravou lze projet i na kole. Za Bechtelovým pomníkem začíná cyklisty oblíbená zpevněná cesta, která vede k salaši Růdník (8,5 km) u Vacenovic. V roce 2019 byla otevřena 3 km dlouhá **cyklostezka**, která propojuje Bzenec a Bzenec-Přívoz. Kopíruje silnici č. 426 ve směru na Strážnici a prochází kolem PP Vojenské cvičiště.



- 1 NPP VÁTÉ PÍSKY
 - 2 PP OSYPANÉ BŘEHY
 - 3 PP VOJENSKÉ CVIČIŠTĚ
 - 4 PAMÁTNÝ STROM ŽILKŮV DUB
- VOJENSKÁ ZKUŠEBNÍ STŘELNICE
(vstup zakázán)

